

Ouderblik

Onderwijsinspectie

Inleiding

Ouders hebben een mening over kwaliteitsvol onderwijs en willen graag gehoord worden. In 2014 gaven 93% van de door ons bevroegde ouders dit nog aan in de bevraging 'Onderwijskwaliteit volgens ouders van het GO!' . Vanaf 1 september 2018 werd dit realiteit. Het decreet betreffende Onderwijsinspectie 2.0 maakt het mogelijk ouders en leerlingen te bevragen over de onderwijskwaliteit bij hen op school.

De onderwijsinspectie

In Vlaanderen is de onderwijsinspectie bevoegd voor de kwaliteitscontrole van het Vlaamse onderwijs. De onderwijsinspectie controleert de erkende scholen en centra in Vlaanderen en in Brussel:

- Scholen voor gewoon en buitengewoon kleuter- en lager onderwijs
- Scholen voor gewoon en buitengewoon secundair onderwijs en de centra voor deeltijds onderwijs
- Centra voor volwassenenonderwijs
- Centra voor basiseducatie
- Academies voor beeldende en audiovisuele kunsten, muziek, woordkunst-drama en dans
- Centra voor leerlingenbegeleiding (CLB)

De onderwijsinspectie rapporteert daarover in doorlichtings- en andere verslagen. De onderwijsinspectie houdt toezicht op de [eindtermen en ontwikkelingsdoelen](#), de [leerplannen](#), de financierings- en subsidiëeringsvoorwaarden. Kortom, de onderwijsinspectie bepaalt of een school/centrum haar erkenning houdt en zodanig subsidies ontvangt.

Elke school wordt minstens 1 maal per 6 jaar doorgelicht. De inspectie onderzoekt of de school in staat is kwaliteit te bieden en deze ook zelf te monitoren en verder te ontwikkelen. Tijdens een doorlichting zijn er steeds enkele terugkerende elementen (bijvoorbeeld aanpak kwaliteitszorg, bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, ...). Daarnaast wordt in samenspraak met de school een doorlichtingsfocus gekozen. De inspectie gaat in gesprek met het beleidsteam, maar evengoed met leerkrachten van bepaalde leergebieden en/of vakken die in de doorlichtingsfocus werden geplaatst. Het advies dat volgt uit het hele doorlichtingstraject is steeds een advies voor de volledige school. Het is immers de school die wordt doorgelicht en niet de individuele personeelsleden.

Het volledige verloop van een inspectiebezoek, kan je nalezen : <https://www.onderwijsinspectie.be/nl/doorlichten/hoe-verloopt-een-doorlichting>

Referentiekader voor Onderwijskwaliteit

Het doorlichten van een school gebeurt uiteraard niet uit de losse pols. Het [referentiekader voor Onderwijskwaliteit](#) zet verwachtingen voor kwaliteitsvol onderwijs uit. Eén van de vragen die de inspectie probeert te beantwoorden tijdens een doorlichting is: in welke mate verstrekt de onderwijsinstelling kwaliteitsvol onderwijs dat tegemoetkomt aan de kwaliteitsverwachtingen uit het referentiekader voor onderwijskwaliteit?

Het referentiekader voor onderwijskwaliteit beschrijft een aantal context- en inputkenmerken waarmee scholen het best rekening houden bij het vormgeven van hun onderwijs. De kern van het referentiekader bestaat uit kwaliteitsverwachtingen. Ze zijn verdeeld over vier rubrieken, met name 'resultaten en effecten', 'ontwikkeling van de lerenden', 'kwaliteitsontwikkeling' en 'beleid'. Het referentiekader biedt houvast en respecteert tegelijkertijd de autonomie van iedere school. Het geldt voor alle onderwijsniveaus en – vormen, met uitzondering van het hoger onderwijs.

Het referentiekader voor onderwijskwaliteit is gebaseerd op de waardevolle inbreng van heel wat belanghebbenden waaronder leerlingen en cursisten, ouders, leraren, directies, pedagogisch begeleiders, onderwijsinspecteurs, onderwijsdeskundigen, vakbonden ... , op wetenschappelijk onderzoek over kenmerken van effectieve klas- en schoolpraktijken en op praktijkgerichte literatuur.

Het verslag van een inspectiebezoek: het doorlichtingsverslag

Op basis van wat de inspectie vaststelt tijdens het bezoek aan de school, maakt de inspectie een doorlichtingsverslag. In het doorlichtingsverslag zijn volgende onderdelen te vinden:

1. Administratieve gegevens
2. In welke mate ontwikkelt de school haar eigen kwaliteit?
3. In welke mate verstrekt de school kwaliteitsvol onderwijs?
4. Kwaliteitsgebied
5. Onderwijsleerpraktijk
6. In welke mate voert de school een doeltreffend beleid op het vlak van woonbaarheid, veiligheid en hygiëne?
7. Respecteert de school de regelgeving?
8. Samenvatting
9. Advies betreffende de erkenning en aanbevelingen. Als de school tegemoet komt aan de erkenningsvoorwaarden, dan krijgt de school een gunstig advies. Dat gunstig advies kan een gunstig advies zijn zonder meer of een gunstig advies met de verplichting om te werken aan de tekorten. Er wordt geen termijn geformuleerd tegen wanneer de tekorten moeten bijgewerkt zijn. Die tekorten kunnen in de doorlichtingsfocus staan bij de volgende doorlichting.

Indien de school niet tegemoetkomt aan de erkenningsvoorwaarden, kan het doorlichtingsteam een ongunstig advies formuleren. Bij een ongunstig verslag krijgt de school een periode om te werken aan de tekorten met externe begeleiding. Na een door de inspectie bepaalde periode volgt een nieuwe doorlichting. In uitzonderlijke gevallen kan de procedure voor intrekking van de erkenning opgestart worden.

Een verslag heeft 2 belangrijke doelen:

- een advies voor de minister van Onderwijs en Vorming voor de verdere erkenning
- een werkinstrument voor de school. Het verslag bevat sterke punten, ontwikkelkansen en tekorten

Daarnaast kan een verslag ook door ouders gebruikt worden, bijvoorbeeld bij schoolkeuze. Let hierbij wel op volgende zaken:

- een verslag kan vakjargon bevatten en daardoor minder leesbaar zijn voor ouders

- een doorlichting focust op een paar vakken of leergebieden, nooit op alles van de volledige schoolwerking
- lees het verslag volledig, zonder er stukken uit te lichten
- hou er rekening mee dat het verslag tijdsgebonden is, elke school is continue bezig met kwaliteitsverbetering.

De doorlichtingsverslagen van scholen zijn te vinden op:

<https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/doorlichtingsverslagen>

Doorlichting: niet de enige kwaliteitsindicator volgens ouders

Voor de meeste ouders zijn doorlichtingsverslagen niet de voornaamste kwaliteitsindicator. De klankbordgroep¹ van GO! ouders haalt aan dat weinig ouders weten waar ze doorlichtingsverslagen kunnen vinden, dat doorlichtingsverslagen moeilijk leesbaar zijn voor ouders en dat nogal wat ouders niet weten wat de inspectie doet. De ouders die de doorlichtingsverslagen gebruiken bv. bij schoolkeuze, zijn meestal ouders die zelf op een of andere manier in het onderwijs actief zijn.

Bij een onlinebevraging van 2014 vroegen we ouders hoe ze de kwaliteit van een school inschatten bij schoolkeuze. Daaruit bleek dat ze zich hierbij vooral baseren op een bezoek aan de school en op de ervaringen van andere ouders met de school. Minder doorslaggevend zijn het imago, de website en nieuwsbrief. Inspectieverslagen worden nog een pak minder gebruikt in de beoordeling.

Uit de bevraging blijkt ook dat 31% van de ouders al gevraagd is naar hun mening over onderwijskwaliteit.

Meer info over de bevraging:

<http://www.go-ouders.be/sites/default/files/atoms/files/infographic%20onderwijskwaliteit%20.pdf>

---

¹ In de klankbordgroep van GO! ouders zetelen o.a. ouders, schooldirecties, vertegenwoordigers van minderheidsgroepen en academici. Ze geven op regelmatige basis feedback aan GO! ouders over allerlei onderwerpen, o.a. ook over de betrokkenheid van ouders bij inspectiebezoeken.

Onderwijsinspectie 2.0: ouders en leerlingen aan het woord

Tijdens het doorlichtingsbezoek aan de school, maakt de inspectie tijd om ook in gesprek te gaan met ouders en leerlingen. Zij zijn immers belangrijke gesprekspartners wanneer het gaat om kwaliteitsvol onderwijs.

Concreet kiest de school een zestal ouders om deel te nemen aan een gesprek met de onderwijsinspectie. De bedoeling is dat deze ouders een representatieve groep vormen van het ouderpubliek op school. De gekozen ouders worden bevraagd over hun tevredenheid met de school, de manier van samenwerken, van informeren en communiceren, ... Het gesprek gebeurt steeds discreet en in vertrouwen. Om dit te bewaken is er niemand van het schoolteam aanwezig. Het bevragen van de ouders is een aanvulling op klasobservaties, documentenstudies, gesprekken met het schoolteam, gesprekken met leerlingen, ... Na de doorlichting wordt het verslag geagendeerd en besproken op de schoolraad, waar ook steeds 3 ouders zetelen.

De selectie van en het gesprek met de leerlingen verloopt ongeveer gelijkaardig. In het basisonderwijs start de doorlichting met een rondleiding verzorgd door de leerlingen.

Het is als school niet gemakkelijk om een representatieve groep ouders samen te stellen, heel wat praktische factoren vragen om aandacht. Maar dit mag een consciëntieuze keuze niet in de weg staan volgens de klankbordgroep van GO! ouders. Volgens hen kan de school zeker een regierol blijven opnemen, maar dit wel in alle eerlijkheid en diversiteit.

Enkele tips van de klankbordgroep:

- Een ouder uit de ouderwerking of schoolraad is zeker een goede keuze als gesprekspartner voor de inspectie. Zij hebben een goed zicht op de manier waarop de school werkt aan ouderbetrokkenheid en – participatie. Maar durf ook verder kijken. Iedere ouder ervaart de school anders en kan andere aspecten van de school belichten.
- Vergeet zeker ook niet de meer kwetsbare ouders te betrekken. Zij zetelen vaak niet in de ouderwerking of schoolraad.
- Kies daarnaast als school niet enkel voor de minder kritische ouders, de meer kritische ouders zouden je kunnen verbazen en maken je leerkansen als school groter.

EHBI: Eerste Hulp Bij Inspectiebezoek (voor ouderwerkingen)

- Stel niet dringende overlegmomenten uit als de directie of het schoolteam ook aanwezig moet zijn. Nu moet even alle energie naar de voorbereiding van het inspectiebezoek gaan.
- Vraag wat je als ouderwerking kan doen: ouders aanleveren voor het gesprek met de inspectie, ...
- Zorg voor een kleine attentie voor de directie en het schoolteam als de stress hoog oploopt: een taart in de leraarskamer, een bedankingskaartje,...
- Denk na hoe je de school kan ondersteunen in de communicatie over het inspectiebezoek achteraf.
- Zoek manieren om de tevredenheid van ouders regelmatig te bevragen. Zo werk je als school continue aan kwaliteit en ouderbetrokkenheid en creëer je een cultuur van meedenken op school.